

Domači glasovi

Stev. 106.

Lienč., torek 28. maja 1946.

Leto. 2.

"AUSLÄNDER"

"Volkszeitung" od 25. V. 1946 piše v uvodnem članku:

Precej časa se javnost vedno bolj bavi s problemom tujcev. Iz mnogih držav so vojni dogodki zanesli veliko število ljudi v Avstrijo. Pri tem ne mislimo tistih tujih ljudi, ki so jih pregnale nacistične odredbe kot sužnje, marveč tiste, ki so bodisi kot begunci zaradi političnega prepričanja morali zapustiti svojo državo, bodisi se kot pustolovci šli se potepat in so jih dogodki pripeljali do sem. Število teh ljudi je tako veliko, da njihovo zadržanje ni ostalo brez vpliva na naše razmere v gospodarstvu in varnosti.

Javna tajnost je, da je črna borza s svojimi temnimi posli v veliki meri v zvezi z inozemskimi elementi, pa tudi negotovosti ter vedno številnejših zločincv, ki jih dnevno javljajo, ne moremo pripisati domačemu prebivalstvu. V svojih govorih v narodni skupščini so poslanci vseh strank omenili te probleme in zahtevali čiščenje. Pri tem so poslanci navedli primere, katerih ne sme nihče podcenjevati, ker dokazujejo važnost teh vprašanj. Tako je nek poslanec kot primer navedel črnoborzijsko početje inozemcev v taborišču v St. Johanu v Pongau-u, kjer so jugoslovanski častniki in vojaki.

V to taborišče so prignali 100 glav živine, zaklali in prodali meso na Dunaj in celo v inozemstvo. V taborišču je taka črna borza, da lahko dobite vse za blazno ceno. Zunaj taborišča je borza, kjer kupčujejo z devizami in dragulji. Poslanec Schéff ("Volkspartei") je navedel negotove razmere v dunajskih predmestjih, kjer se potepajo tolpe tujcev, ki imajo celo avtomobile in uganjajo svoje početje pri beler dnevu, proti čemer je prebivalstvo brez moči. Tako so se v majhni tisočglavi občini v enem tednu primerili trije umori.

Toda nam ni treba iti tako daleč, saj imamo iste skrbi tudi na Koroškem. Precej časa je že, kar so kmečki odposlanci ljudske stranke zahtevali od oblasti primernih ukrepov proti naraščajočemu roparstvu, kjer so sodeloženi večinoma inozemci, da se zavarujejo njihovi domovi. Saj škraj ne mine dan, da ne bi javljali roparskih napadov oboroženih banditov. Proti tem izgredom so naši varnostni organi, ki so zelo požrtvovalni v svoji službi in mnogo tvegajo, večkrat prešibki, ker v taboriščih nimajo prostih rok pri izvrševanju svojega dela.

Ta zadeva pa ima tudi še drugo stran. Po proračunu nas stane inozemska zadevščina čedno vsoto 56 milijonov šilingov. Avstrija mora torej za preskrbo tujcev izdati znatno vsoto. Na drugi strani pa našo državo ravno zaradi dela teh tujcev stalno označujejo kot pribežališče fašistov in nas s tem spravljajo v slab glas, tako da je več kot razumljiva zahteva poslancev v skupščini po razčiščenju vprašanja tujcev.

Napačno bi bilo, če bi vse tujce vrgli v en koš, kajti med njimi je dosti dostojnih in spoštovanja vrednih ljudi, ki morajo z brčko grenkobo prenašati svojo trdo usodo. Po pravici pa se v skupščini poudarili, da marsikje trdo ravnajo s Sudetskimi Nemci, ki iščejo zavetja v Avstriji. Poleg tega ne smemo pozabiti, da prihajajo k nam

tudi ljudje, ki so jih postavili čez mejo. Tu so naloge, ki jih ni lahko rešiti. Ali Avstrijci nočejo sovražstva in maščevanja, čeprav smo maršalkaj pretipeli.

V interesu lastne varnosti pa vendar moramo zahtevati, da nihče, ki biva kot gost v naši državi, ne poslabša našega ubornega življenja s črno borzo ali roparstvom.

Svojega trenutnega položaja si ne bomo zboljšali, če bomo prekoračili meje človečanstva in dostojnosti. Je pa še drugo sredstvo, ki bi nam preskrbelo večji občutek varnosti: delo. Tega ne manjka. Kdor bo delal, bo prisiljen urejeno živeti. Naši delavci in kmetje, ki trdo delajo, ne morejo razumeti, da se toliko tujcev lahko spreheja in ponoči ogrožajo domove na podeželju. Zato bi bilo zelo zaželjeno, če bi zahteve poslancev v skupščini našle poslušna ušesa."

"ODPRTA VRATA NA BALKAN!"

Po zadnjih poročilih iz Londona so Združene države in Vel. Britanija sklenile zahtevati od Sovjetske zveze spremembe v njeni politiki na Balkanu.

Rusija se brani, da bi dovolila mednarodni trgovski promet na Donavi. To dejstvo označujejo kot oviro za zopetno obnovo gospodarskih odnosov med zapadnimi velesilami in balkanskimi državami.

Treba bi bilo izvršiti revizijo v politiki, ki predstavlja izključno ruski "gospodarski blok" na Balkanu, ker je zaradi tega kapaciteta zunanje trgovine balkanskih držav bistveno zmanjšana. Če Rusija prevzame vse blago balkanskih držav, bo zelo malo ali pa nič ostalo na razpolago za ostali izvoz. S tem bi balkanskim državam bilo onemogočeno plačati blago, ki ga ne dobije iz Rusije.

Z ruske strani pa na to odgovarjajo, da se zapadne velesile ne omejujejo na čisto gospodarsko dejavnost na Balkanu, marveč da stavljajo tudi zahteve, ki imajo političen značaj. Sovjetska zveza pa nasprotno ustvarja novo trdno podlago za gospodarski razvoj južno-vzhodnih držav.

V informiranih londonskih krogih so mnenja, da bo Rusija v slučajuda namerava s svojo politiko doseči v Počonavju kontrolo, mogla izvesti ta načrt le, če bi se rusko vplivno področje raztezalo do Dunaja in Spodnje Avstrijske. Do določene stopnje to pojasnjuje obotavljanje Rusije v vprašanju glede umika zasedbenih čet iz Avstrije.

"Salzburger Nachrichten" od 24.V.

Govorice kavarniških strategov

V ameriškem dnevniku "Christian Science Monitor" je Saville R. Davis napisal članek, kjer omenja trditev, da se ne sme več govoriti o vojni, če naj v Evropi zavlada mir. Davis prinaša praktične predloge za to, kako naj vsak posameznik pomaga ustaviti goverice radikalnih politikantov in kavarniških strategov.

"Tem ekstremistom se lahko zoperstavimo. Na njihovo govorjenje lahko odgovorimo s pozitivnimi ugotovitvami. Vztrajno prepričanje v naših najglobljih nacionalnih občutkih, da imamo mi vedno prav in da drugi ogrožajo mir, to lahko na sebi vedno ugotovimo in preiskusimo. Vedno moramo imeti pred očmi, da v takih slučajih začne krožiti "neskončni krog" suma, ki često povzroči pri sočloveku prav tiste pojave, katere smatramo kot slabe in neznačajne. Vzrok temu ne leži vedno pri enem človeku ali pa v njegovem načinu ravnanja, marveč v razkrajajoči neosebni sili, ki vse obsede. To spoznanje nas bo spravilo dalje."

V svojem članku pravi Davis dalje, da se družba kot taka mora ustaviti, da bo mogla zlomiti vezi cinizma in pesimizma. Sklenitev mirovnihi pogodb bi lahko dala povod k temu. Če bodo zunanji ministri spet pričeli z delom v Parizu, tedaj ne bodo samo obravnavali pogojev, temveč bi se morali potruditi, da napravijo konec barantanju v povojni dobi, gledati morajo na to, da ustvarijo trajen mir in dajo narodom priložnost, da znova pričnejo.

Ko nadaljuje, Davis potrjuje, da se v Londonu mnogo govori o vojni. "Nismo ponosni na to in često se zbojimo. Večina nas - mislim tiste, ki preišljujejo zunanjo politiko - ima občutek, da smo v pasti. Naj imajo prav ali ne, mi smo vsekakor prepričani, da nismo mi krivi, če je mir na svetu ogrožen. Ogrožanje očividno prihaja od drugod, od nekoga, ki je silen in nevaren, ki nasprotuje našemu načrtu življenja in skuša organizirati prevrat. Čutimo, kam te govornice o vojni vodijo, in vendar spričo te nevarnosti ne vemo, kako naj jo preprečimo."

Davis nato navaja razgovor z nekim avstralskim državnikom, katerega je zaprosil za odgovor glede tega problema, in je prepričan, da je našel deloma vzrok za te govornice o vojni.

"Noben odgovoren politik ni mnenja, da bi mogel zanemariti varnost svoje države. To pa je prav tisto, kar nas potre. Kako moremo ustvariti ozračje za ustanovitev miru, če se moramo istočasno zavarovati proti vojni in če se vojni hujskači vržejo na vsako tozadevno odredbo?! Gre za tiste ekstremiste, ki brez ugovarjanja mislijo, da je vojna neizbežna, in ki se oklepajo vsake priložnosti, da širijo strup, ki se uporeblja za to, da ustrahujejo tisto razpoloženje, ki bi sicer hotelo prisluhniti glasu pameti."

"Salzburger Nachrichten" od 21.V.)

BEGUNSKA "KARTA"

Poseben odbor in socialni odbor Organizacije združenih narodov izdelujeta načrt za evropske preseljene osebe. Ta karta bo beguncem zagotovila varnost, zaposlitev in jih bo obvarovala moralnega propada.

Mr. George Warren, zastopnik vlade Združenih držav v posebnem odboru za begunce in preseljence, je razložil glavne točke bodoče karte na časnikarski konferenci v Londonu. Te točke so sledeče:

Odbor priporoča ustanovitev osrednjega urada, ki naj se imenuje Mednarodna begunska organizacija in ki naj se bavi z vprašanjem preseljencev. V to ustanovo se ne sme vmešavati nobena posamezna država in se bo zato lahko bavila z begunskim vprašanjem s čisto nevtralnega stališča.

Preseljenci, ki se ne marajo vrniti iz političnih razlogov, se k vrnitvi ne smejo siliti.

Preseljenci, ki so našli zaposlitev v drugih državah, ali se tam poročili in naselili, lahko tam ostanejo.

Priporoča se, da se begunci naselijo v večjih skupinah po nenaseljenih področjih v Evropi. Ta področja naj se razvijejo v begunske mestne države, v katerih bi dobili begunci novo državljanstvo. Nekaterim vrstam preseljenih oseb naj se izdajo mednarodni potni listi, slični Nansenovemu.

Na vprašanje, kako dolgo utegne trajati rešitev begunskega vprašanja, je Mr. Warren odgovoril, da je to odvisno od tega, kako hitro se bodo gospodarske in socialne razmere zavezniških držav normalizirale. Dodal je: "Upam, da bo razvoj šel zelo hitro, če bo nova ustanova ustvarjena. Ne morete pa kar tako lahko razvrstiti več kot pol milijona ljudi." (British Morning News - od 25.V.1946.)

Telovadno športni nastop v Lienzu

Preteklo soboto je lienška šolska mladina priredila s sodelovanjem nekaterih starejših telovadcev velik telovadno športni nastop, ki je kljub slabemu vremenu lepo uspel.

V prvih petih točkah so izvajali dijaki in dijakinje nižje gimnazije, učenci in učenke nižje ljudske šole in učenke gospodinjske šole svoje proste vaje za l. 1946. Za njimi so nastopili na bradlji naši stari znanci in veterani iz mnogih zmagovitih tekem v predvojnih letih Kermavner, Varšek, Natlačen in drugi. Pokazali so nam, da so kljub pomanjkanju kalorij še vedno "v formi", kadar je treba pokazati, kaj znamo Slovenci. Pa tudi mlajše moči, ki so v isti vrsti, krepko napredujejo po njihovem vzgledu.

V naslednjih treh točkah so nastopili dijaki in dijakinje višje gimnazije s prostimi vajami, dijakinje nižje gimnazije pa z rajanjem, Nato pa so učenci raznih šol izvajali vaje s palicami. Za tem so po vsem športnem prostoru učenci in učenke raznih šol pokazali različne vaje na orodju, skoke in podobno. V dvanajsti točki so se skušali dijaki v teku na 1000 m. Po vajah s kiji, ki so jih izvajale dijakinje višje gimnazije, so nas zopet presenetili naši rodni telovadci z vratolomnimi vajami na drogu. Tudi to pot se je odlikoval na drogu vsem dobro znani Varšek.

Posebnost je bil nastop skavtov, ki je nato sledil. V nekaj minutah so postavili pravcato skavtsko taborišče z devetimi šotori, z zastavo na jamboru, kuhinjo in tabornim ognjem. Nato so postavili dva živa stolpa, raz katerih so drug drugemu signalizirali. Nato so se pomerili v štafeti brez zapreke z živim bremenom na hrbtu. Med tem pa je njihov kuhar postregel gostem na tribuni z vročim čajem. Z enako spretnostjo in hitrostjo, kot so postavili, so zopet podrli šotore, pripravili ogenj ter strumno odkrakali. Za skavti so prišli na vrsto dijaki in dijakinje v štafetah po 4 x 60 m. Zlasti pa je ugajalo rajanje gimnazije viš. gimnazije, ki je bilo med tem.

Učenci in učenke raznih šol so nam v naslednji točki pokazale razne igre z žogami in brez njih. Višek vratolomnosti pa so gotovo "salte" s krogov, ki so nam jih za konec pokazali naši veterani.

S simbolično vajo "Domovina" so učenci in učenke vseh šol (240 po številu) zelo učinkovito in veličastno zaključili program. G. Cap. Ryder Young, direktor našega taborišča, je nato razdelil zmagovalcem pri štafetah in tekih razna koristna darila, ki jih je poklonila UNRRI-na uprava. VI. razred gimnazije pa je kot zmagovalec na telovadnih tekmah za l. 1946 dobil iz rok g. direktorja pokal izdelan v našem taborišču.

Na častni tribuni so bili prisotni vsi člani našega UNRRI-rega vodstva, na čelu g. direktor Cap. Ryder Young. Poleg tega tudi naš prejšnji ravnatelj Major Noel Simmonds. Dalje je bil navzoč g. Holme, Public relations UNRRA, HQ Vienna; Mr. Dennis, UNRRA HQ Celovec; Miss Graham, YWCA, Celovec; Miss Ross, UNRRA Spittal in drugi člani UNRRI. Prireditve se je udeležil med drugimi tudi Major Douglas, Town Major, Lienz; Capt. Shotten in drugi. Avstrijce sta zastopala g. Biedner Franz, mestni svetnik Lienz, in dr. Gabriela Busch, gimnazijski profesor.

Za lep uspeh nastopa je treba predvsem pohvaliti požrtvevalnost g. Kermavnerja, ki je ves spored pripravil. Kaj takega bi morali videti tudi po drugih taboriščih. Ves spored je izpolnila glasba, ki so jo oddajali po zvočniku, ki je bil nameščen sredi športnega prostora.